

SVĚT VE 22 MINUTÁCH

ANOTACE:

Žáci se v rámci aktivity vžijí do role pracovníků redakce televize. V časovém stresu vyberou a z jednotlivých zpráv sestaví večerní vysílání. Uvědomí si tak selektivitu televizního zpravodajství a faktory ovlivňující výběr zpráv.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace

OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

ZV a GV: MV, OSV

OV: OVDS

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí

DOPORUČENÝ VĚK: 13+

CÍLE:

Žáci:

- uvědomují si selektivitu televizního zpravodajství,
- chápou, že televizní zpravodajství poskytuje pouze určitý výběr informací,
- uvědomují si faktory ovlivňující výběr zpráv,
- jsou kritičtí k mediálnímu sdělení.

DĚLKA: 90 min. (včetně projekce)

POMŮCKY:

- **PRACOVNÍ LISTY 1 a 2** pro každou skupinu
- **PRACOVNÍ LIST 3** pro každého žáka
- velký arch papíru pro každou skupinu
- fixy, nůžky, lepidlo pro každou skupinu
- flipchart, tabule či nástěnka

POSTUP:

1. V úvodu se zeptáme žáků, jakým způsobem podle nich informuje televizní zpravodajství o dění ve světě. Pokládáme otázky typu: *Dozvídáme se ve zprávách to nejdůležitější? Jaké zprávy jsou vlastně „důležité“? Jaké typy zpráv by se měly ve zpravodajství objevit (zahraniční, domácí, z kultury)? Kdo a co podle vás rozhoduje o tom, co se do zpravodajské relace dostane a co už ne?*
2. Žákům můžeme pustit film, aktivita je ale možná i bez projekce.
3. Rozdělíme žáky do 3 až 5 skupin a do každé z nich rozdáme velký arch papíru, nůžky, fixy, lepidlo a **PRACOVNÍ LIST 1**. Tabulku na pracovním listu žáci rozstříhají na jednotlivé lístečky. Žákům zadáme

úkol, na jehož vypracování mají jen několik minut: Jste pracovníci redakce zpravodajství komerční televize s celoplošným vysíláním. Délka vaší zpravodajské relace je 22 minut. Vaším úkolem je vybrat a seřadit jednotlivé rubriky (lístečky) tak, jak byste je odvysílali. Nemusíte zařazovat všechny, některé můžete vyřadit nebo naopak přidat ty, které vám v přehledu chybí.

4. Dále do každé skupiny rozdáme **PRACOVNÍ LIST 2**, který mohou žáci buď rozstříhat, nebo pracovat s jednotlivými čísly zpráv (druhá varianta je méně přehledná). Zadáme jim úkol: Přichází den prvního vysílání zpráv. S kolegy sedíte na poradě a máte k dispozici seznam událostí, které jsou aktuální pro večerní zpravodajství. Sestavte v rychlosti program večerního vysílání. Zohledněte:
 - strukturu, kterou jste společně stanovili (pracovní list 1),
 - délku jednotlivých zpravodajských příspěvků: přibližně 22 minut je pro celé zpravodajství.
 Pro svá rozhodnutí si připravte zdůvodnění pro své šéfy.
5. Definitivní podobu večerního zpravodajství každá skupina přilepí či přepíše na velký arch papíru a vyvěsí ho na viditelné místo ve třídě. Jednotlivé zpravodajské příspěvky není třeba slovně vypisovat, stačí uvést pořadové číslo dané zprávy.
6. Výsledky pak představí mluvčí skupiny. Nejprve vysvětlí zvolené pořadí bodů a poté výběr příspěvků. Upozorníme žáky, že délky jednotlivých příspěvků jsou pouze orientační, ve skutečnosti bývají i daleko kratší.

REFLEXE:

Reflexe proběhne formou diskuse. Ptáme se: *Která rozhodnutí byla pro skupinu nejtěžší a proč? Do jaké míry dokáže zpravodajství představit dění z domova i ze světa? Jaké faktory ovlivňují konečnou podobu zpravodajství? Seznam faktorů, které žáci vymýšlejí, píšeme na tabuli. Poté všem žákům rozdáme **PRACOVNÍ LIST 3** s tzv. zpravodajskými hodnotami, které představují soubor kritérií, podle nichž se pracovníci médií rozhodují při výběru událostí do zpravodajství a při jejich zpracování. Žáci je porovnají s těmi napsanými na tabuli, popř. je prodiskutují ve dvojicích.*

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Žáci se rychle vžili do tématu. Tabulky pracovního listu 1 a později i pracovního listu 2 rozstříhali. Diskutovali a přemýšleli nad řazením jednotlivých lístků. Později začali vybírat zprávy podle vlastních kritérií, která mezi sebou obhajovali, a stále počítali čas. Na závěr zprávy třídili k jednotlivým rubrikám z předchozího pracovního listu a vše následně přehledně nalepili na jeden velký papír. (Lepili celé lístečky a nepřepisovali pouze čísla zpráv, ve kterých by se jinak moc nevyznali.) Pracovali pouze ve dvou malých skupinách a mohli si vzájemně porovnat své výstupy.

Následovala diskuse nad prezentovanými výtvary s uvedenými otázkami. Tímto momentem žáci práci uzavírali, reflektovali a dosahovali i naplnění prvního a druhého cíle. Hodina práce byla za námi, bylo třeba dát přestávku a sami žáci měli pocit, že lekce skončila. Pracovní list 3 jsem už žákům nerozdával.

Po drobných úpravách se práce s touto aktivitou povedla, pro žáky byla činnost zajímavá a většinu i bavila. Při výběru jednotlivých zpráv však došlo k několika výraznějším neshodám (což je ovšem dáno klientelou našeho zařízení). Časově jsme se bez využití pracovního listu 3 vešli do 60 minut.

Libor Širůček, Diagnostický ústav pro mládež, Praha 2

Rozstříhejte tabulku s názvy rubrik na jednotlivé lístečky.

Jste pracovníci redakce zpravodajství komerční televize s celoplošným vysíláním. Délka vaší zpravodajské relace je 22 minut. Vaším úkolem je vybrat a seřadit jednotlivé rubriky tak, jak byste je odvysílali. Nemusíte zařazovat všechny, některé můžete vyřadit, nebo naopak přidat ty, které vám v přehledu chybí.

KURIOZITY	KRIMINALITA A NEHODY	HLAVNÍ UDÁLOST Z DOMOVA
ZPRÁVY ZE SHOWBYZNYSU	HLAVNÍ UDÁLOST ZE ZAHRANIČÍ	VEDLEJŠÍ UDÁLOSTI Z DOMOVA
VEDLEJŠÍ UDÁLOSTI ZE ZAHRANIČÍ	KULTURA	ROZTOMILÁ ZVÍŘÁTKA
SPORT		

Sestavte z následujících událostí hlavní zpravodajskou relaci. Relace je dlouhá 22 minut.

Vybrané události	délka
1. Obec protestuje proti umístění skládky	1,5 min.
2. Česká fotbalová reprezentace zvítězila nad Turky	2 min.
3. Místopředseda vlády obviněn z korupce	2 min.
4. Lucie Bílá navštívila nemocnici v Motole	0,5 min.
5. Meteorologové varují před vichřicí	2 min.
6. Izraelský premiér údajně nevyklučuje útok na Írán	1,5 min.
7. Ekonomové předpovídají růst cen benzínu v ČR	1 min.
8. Pět štěňat nalezených v popelnici našlo nové majitele	1 min.
9. Lupiči přepadli na Strakonicku dodávku	0,5 min.
10. Padesát odstínů šedi a Nymfomanka – trailery s erotickým obsahem Čechy lákají	1 min.
11. Zastupitelé jsou pro: Praha chce olympiádu	1 min.
12. Policisté po nočním pátrání našli hledané dítě mrtvé	1 min.
13. Monzunové deště devastují Indonésii	1 min.
14. Fotbalista Kalas odchází z Chelsea	1,5 min.
15. Část rodin přijde o přídavky	1 min.
16. Štýrského výstava je skrytou událostí sezony	1 min.
17. Film Tři bratři má již 400 tisíc diváků	1 min.
18. Zajatci Tálibánu uřízl hlavu dvanáctiletý chlapec	1 min.
19. Čína s lidskými právy nepokročila, tvrdí zpráva Amnesty International	2 min.
20. Hanychová se konečně svlékla!	0,5 min.
21. Čeští vojáci hlídkují v afghánských horách	0,5 min.
22. Uzbekistán poslal novinářku na sedm let do vězení	1,5 min.
23. Voda z kohoutku podraží až o patnáct procent	1,5 min.
24. Nový soupeř islámských kleriků: heavy metal	1 min.

Vybrané události	délka
25. Šéf irácké al-Káidy byl zřejmě zabit. Neví se kým	1,5 min.
26. Zamilovaná miss Jitka Nováčková konečně ukázala přítele	1 min.
27. Teriér zachránil děti před pitbuly	1 min.
28. V Kolumbii zabavili 25 t kokainu	1,5 min.
29. Uříznul si penis přímo v restauraci	1,5 min.
30. Obama nemyslí boj proti terorismu vážně	1,5 min.
31. Mezinárodní tribunál vydal zatykač na súdánské činitele kvůli Dárfúru	1 min.
32. Recept na 116 let? Žádný sex!	1,5 min.
33. George Clooney přestal chodit na mejdany, dbá o své zdraví	0,5 min.
34. Základní parametry návrhu rozpočtu EU pro rok 2014	1 min.
35. Řidička přejela důchodce, ten nepřežil	2 min.
36. Fotbalová Plzeň odvolala trenéra Uhrina	0,5 min.
37. Třináctiletá matka porodila mrtvé dítě	2 min.
38. Radikálové řádili v Bagdádu, zabili přes sto lidí	1 min.
39. Ve zříceném ultralightu uhořeli dva lidé	1 min.
40. Češi berou 20 399 korun, čtvrtinu toho co Rakušané	1,5 min.
41. Muž upekl přítelkyni k večeři její morče	0,5 min.
42. Černý víkend: na silnicích umírali hlavně mladí	1,5 min.
43. Pražská zoo má nové gorilí mládě	1 min.
44. Muzeum Antonína Dvořáka otevřelo novou výstavu	1 min.
45. Jan Kareš pokořil další dva světové rekordy ve shybech	0,5 min.
46. V motolské nemocnici provedli unikátní operaci mozku	1 min.
47. Mladý muž svou duchapřítomností zachránil z řeky batole	1 min.

Soubor kritérií, podle kterých se zpravodajské redakce rozhodují při výběru událostí do zpravodajství a při jejich zpravodajském zpracování:

- **Novost:** Je událost „čerstvá“? Média soupeří o to, kdo přinese zprávu o události jako první.
- **Blížkost:** Odehrála se událost v prostředí geograficky, kulturně či sociálně blízkém médiu a jeho příjemcům (publiku)?
Havárie sportovního letadla u Prahy – Havárie sportovního letadla u Londýna
Zahájení výstavy českých fotografů v Torontu – Zahájení výstavy kanadských fotografů v Paříži
Dobytí vrcholu K2 českým horolezcem – Dobytí vrcholu K2 japonským horolezcem
- **Negativita:** Je událost smutná, tragická, nežádoucí, nešťastná, politováníhodná, odsouzeníhodná?
- **Vztah k elitním národům či státům:** Figuruje v události světová velmoc?
Výsledky výzkumu stravovacích návyků Američanů – Výsledky výzkumu stravovacích návyků Mexičanů
- **Vztah k elitním osobám či k celebritám:**
Anglický princ lyžuje v Alpách – Českobudějovický občan Jan Novák lyžuje v Alpách
- **Překvapení:** Je událost nečekaná, neobvyklá, kuriózní, originální, bizarní, exotická?
- **Průběžnost (kontinuita):** Pokud se již událost ve zpravodajství objevila, vyvíjí se dále? Je možné přidat další podrobnosti? Nastala změna?
- **Souznění:** Očekává publikum zprávu tohoto charakteru? Splňuje událost očekávání publika?
To se promítá i do způsobu zpracování zprávy, které vychází z očekávání publika vstříc (což může vést k posilování stereotypů, tedy zjednodušeným postojům nebo názorům, které se ve většinové společnosti projevují zvláště ve vztahu ke členům menšin, subkultur a podobně).
- **Předvídatelnost:** Je událost předvídatelná a očekává publikum její zpravodajské zpracování? U těchto událostí může mediální organizace dobře organizačně a technicky zajistit její zachycení (zpravodaj, technika, přímý přenos).
- **Následky:** Ovlivní událost život velkého počtu lidí?
Dopravní omezení na dálnici – Dopravní omezení na okresní silnici
- **Variace:** Souvisí událost s nějakou významnou záležitostí?
Hlavní událost: skandál domácího politika týkající se nabytí majetku
Variantská událost: nejasnosti v původu majetku jiných (i zahraničních) politiků
- **Jednoznačnost (jasnost):** Je událost jasná a jednoznačná? Bude možné ji jasně a jednoznačně zpracovat?
Média si všímají i složitých a nejednoznačných událostí, ale mají sklon je zjednodušovat a podávat jednoznačně (zpravodajské stereotypy).
- **Jednoduchost:** Je možné událost jednoduše vysvětlit? U složitějších událostí dochází často k jejich zjednodušování, někdy až ke zkreslení.
- **Personalizace:** Je možné událost podat jako projev či důsledek jednání konkrétních osob?
Nejrůznější události bývají zpracovány jako příběhy jedinečného lidského osudu.